

הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי

סיכום ישיבה מס' 9 שהתקיימה בתל-אביב ביום כ"ה באלול תשע"א, 24.9.2011

נכחו:

פרופ' מנואל טרכטנברג - יו"ר
ד"ר רביעה בסיס
מר אייל גבאי
ד"ר יורם גבאי
גב' אסתר דומיניסיני
מר גל הרשקוביץ
מר שחר כהן
פרופ' רפי מלניק
ד"ר שלומי פריזט
פרופ' יוג'ין קנדל
ד"ר טלי רגב
ד"ר אבי שמחון

כמו-כן, השתתפו:

מר ראובן חביב - מרכז הצוות
ד"ר עדי ברנדר (מייצג את ד"ר פלוג, שנעדרה)
מר אמיר ברקן
מר גדי פרנק
מר אוהד רייפן
מר אייל אפשטיין
מר שרון אחדות
מר יובל אלגרבל
מר ליאור שרמן
נציג לשכת התקשורת של ראש הממשלה
גב' יעל עטיה
צוות תמלול
*****

פרופ' טרכטנברג פתח את הישיבה, שהיא הישיבה האחרונה של הוועדה, לקראת מועד הגשת הדו"ח ביום ב'.

פרופ' טרכטנברג:

בהינתן אילוצי הזמן, אין אפשרות לקיים דיון על ניסוח. לכן, יש להתמקד רק בהערות על מהות - על ההמלצות והערות שיש בהן מהות.
ביום ב' יוגש דו"ח תמציתי, ובמהלך השבועות הקרובים, יעבור הדו"ח המלא עריכה לשונית. הדו"ח המלא יוגש עם עריכה לשונית וגרפית. היום נעבור על כל פרק ונשאל אם יש הערות.
נשאו 2-3 סוגיות שלא נסגרו, ונגיע אליהן לפי הסדר.
נתחיל בפרקים של הצוותים: דיור, שירותים חברתיים, תחרותיות ויוקר המחיה, מיסוי מאקרו, הידברות, ונחזור להתחלה.

דיון על הפרק של צוות דיור:

- ד"ר פריזט ציין שבישיבה הקודמת, דנו ביעדי מחירים, אך לא היה רצון לקבוע יעד. קיים מדד לקביעת מחיר דירה. אם מוכנים לקבוע שהיעד שמציעים הוא אמצעי להגיע לתוואי יורד - מדד תפוקות, אזי יש תהליך קשיח שמתחסל למחיר.
- פרופ' מלניק טען שזה הכיוון הנכון. קיימת מידה רבה של אי-וודאות. השאלה היא - איך לנסח את זה? לא רצוי לנקוב במספרים, אך אולי רצוי לציין שהמגמה היא לשבור את מגמת העליה, ומאמינים שזה יקרה ע"י הגדלת ההיצע. חלק מהמדיניות היא שמירה על יציבות. אין לנקוב במספרים.

- פרופ' טרכטנברג הקריא את המשפט מהטיוטה וציין שהוא כולל את המונח "רמה סבירה".
- ד"ר פריזט ציין ש"רמה סבירה" פירושה - קשר בין מחיר לעבודה (חודשיי שכו).
- מר גבאי הדגיש כי אינו מסכים לד"ר פריזט ולפרופ' מלניק.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר שקיימים שווקים בהם הרגולטור יכול לכוון למחיר, ובתחום הדיור הולכים על כמויות כי זה משליך על המחיר. שולטים בכניסה לשוק (הקרקע) ובחסמים לכניסה לשוק. הכוונה היא שהכמויות יהיו מאוזנות, וזה תוצאתי. השוק מחכה לדו"ח הזה כדי לראות אם המחירים ירדו. לא יודעים כמה ירדו.
- ד"ר פריזט ציין - אולי שולטים על הכמויות של השנים 2013 - 2014.
- פרופ' קנדל ציין שאינו מסכים לפרופ' טרכטנברג. לדעתו, "בגדול", יוצאים באמירה שתיחשב כסוף פסוק. כנראה שהולכים לקראת הורדת ריביות במשק, ולכן הוא חושש דווקא מעליה. הוא ציין שאינו מסכים לכלי אותו הציע פרופ' טרכטנברג. באמירה, אין דבר שונה או חדש. לא ניתן לקבוע את כל התהליך, כי הוא מורכב. לכן, הציע פרופ' קנדל להגיד שממ"י צריך לקבל הנחיות על שמירת מחירים. [מר אלגרבל הקריא מטייטת הדו"ח]. מישו צריך לקבוע לממ"י - בחקיקה.
- פרופ' מלניק הדגיש כי ביקשו מממ"י להגיש לממשלה דו"ח חצי-שנתי על צעדים שנעשו.
- מר הרשקוביץ ציין שנקבעו יעדים מדידים.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי יש לשדרג את הסטטוס של הפסקה - צריך להיות: הממשלה תקבע לממ"י את היעדים.
- מר ברקן ציין שאם יקבל ממ"י יעד של מכירת קרקעות במחיר X, ולפי השוק הוא יכול למכור רק במחיר אחר - מה יקרה?
- ד"ר פריזט ציין שבשנים האחרונות היו שני שינויים אקסוגניים בתחום הדיור - העליה, ואז הירידה.
- ד"ר ברנדר הביע הסכמה לדברי ד"ר פריזט אך ציין שבאופן מעשי, צריך להגיד "רמה שאינה הנוכחית".
- מר אלגרבל הציע: הממשלה תקבע. יש להבטיח מלאי מספיק של קרקע וחזרת המחירים לרמה סבירה.
- פרופ' קנדל ציין שבדיור להשכרה, אין אזכור לבניה מסחרית - עידוד מוסדות מסחריים. [הערה: כתוב].
- מר אלגרבל הבהיר שהיו שלושה מודלים לתנאי סף, והוצע שלמרות תנאי הסף, יש לחלק לפי חלוקת האוכלוסיה.
- מר גבאי הדגיש כי בכל אוכלוסיה, חייבים לעבור את תנאי הסף.
- פרופ' מלניק ציין שישנה הצעה לקבוע תנאי סף שונה לכל אוכלוסיה.
- מר ברקן הבהיר שבועדה עלו עוד שני מודלים, בנוסף למודל שהוצע בצוות. באחד מהם היו תנאי סף וקריטריונים נפרדים לכל אוכלוסיה. לאחר מכן, הציע פרופ' טרכטנברג להשאיר את הבחירה בידי הממשלה.
- מר אלגרבל הבהיר שבמודל השלישי - שמופיע - היו תנאי סף אחידים, עם קריטריונים נפרדים לכל אוכלוסיה.
- פרופ' מלניק הדגיש כי הצגה של שלושה מודלים - בעייתית.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי ההחלטה "נפלה עלינו", ואנו מחזירים אותה לממשלה. הוא הציע להשאיר אותה כפי שהיא. [מר גבאי הדגיש כי הוא מתנגד לקריטריונים שונים לכל אוכלוסיה]. פרופ' טרכטנברג קבע: נבטל את ההצעה השלישית.
- מר כהן שאל - כיצד נתמודד עם מצב בו 60% מהדירות משווקות בבית שמש?
- ד"ר רגב השיבה: לפי מיצוי כושר השתכרות, שירות צבאי וכו'.

- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי השיווק צריך לשקף את האוכלוסיות השונות. הדו"ח המלא יותאם לתמצית.
- ד"ר רגב העירה שבמודל השכירות, לא כתוב שאם אחד מבני הזוג שירת בצבא, ובמודל הבעלות - זה לא שונה. צריך להתאים אותם. היא התייחסה לאמירה על 120% מיצוי כושר השתכרות והציעה להיצמד לתנאי הביטוח הלאומי. [הערת חברים: שם זה 150%]. היא ציינה שמטריד אותה הפטור לאמהות לילדים בגילאי 0-2. בביטוח הלאומי, אמהות אלה אינן צריכות לעבוד. [הערת גב' דומיניסיני: רק אמהות חד-הוריות]. ד"ר רגב ציינה שתנאי לאמהות חד-הוריות צריך להיות כמו בביטוח הלאומי. היא שאלה - מה לגבי גודל משפחה לכל עשירון? אם יש משפחה בלי ילדים בעשירון? [מר פרנק השיב: העשירון גדל, וצריך לראות את ההסתברות]. ד"ר רגב שאלה - מה לגבי דיור ציבורי?
- מר אלגרבל הבהיר שלא כתוב שרוצים לבטל את הדיור הציבורי. כתוב ששומרים על הדיור הציבורי: שמירה על המלאי הקיים. הוא הבהיר שזה על דעת משרד האוצר.
- ד"ר בסיס ציינה שלפי הרגשתה, אין המלצה חד-משמעית שפותרת את הבעיות במגזר הלא-יהודי. הכל "הדרגתי", ויכול להתמוסס. אם עושים פיילוט, צריך לעשות על הכל ולא רק על הפרויקט הזה.
- מר אלגרבל הקריא מטיוטת הדו"ח והציע לחכות, כי ישנם סעיפים נוספים שמתחילים למגזר הלא-יהודי. הוא הדגיש כי בפרויקט שהוצע, יש כלים חדשניים. [הערת ד"ר בסיס: דרוש דבר מיידי]. הוא הדגיש את הצורך לבחון אם התוכנית אכן עובדת, ואם אלה הכלים הטובים ביותר. הוא הדגיש כי התוכנית הוקדמה והורחבה.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי יש פיילוט, ואם קובעים לוח זמנים ומתחילים כבר בשנת 2012 - לדעתו, זה סביר ונכון.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר שהוועדה ממליצה שהממשלה תבחן את חלקה בהרחבה ל-2012. אפשר למחוק את המילה "חלקה". אפשר להוסיף אמירה. מה יקרה אם הפיילוט לא יעבוד? אפשר לדרוש שיציעו אלטרנטיבה. [מקובל]. אפשר להטיל על הרשויות לעשות תוכנית.
- ד"ר בסיס הבהירה שאם התוכנית תלויה ברשויות - ברור שהיא לא תצליח כי המצב ברשויות גרוע. זה מופיע בדו"ח המלא.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי זאת נקודה חשובה.
- מר גבאי ציין שהרשויות מקבלות כסף כדי לבצע את התוכנית.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר: שמים כסף כדי שיבצעו את התוכנית, יחד עם הרחבה. [מקובל].
- מר גבאי הדגיש כי התוכנית היא חלק ממארג רחב יותר.
- ד"ר בסיס התייחסה לבעית שטחי השיפוט וציינה כי כתוב מי אשם בכך. (בדו"ח המלא)
- ד"ר רגב הבהירה שהסיבה לכך שהרשויות אינן מגישות תוכניות היא - שאין להן תוכניות מתאר, לפעמים כבר 17 שנה. מחכים לחתימת השר. הן אינן יכולות להגיש תוכניות כי אין תוכנית מתאר.
- מר אלגרבל ציין שבמשרד הפנים יש אגף אשר עוסק בתוכניות מתאר, ואפשר להאיץ את הנושא.
- מר גבאי הבהיר: נבדוק את הנושא באגף.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי הרשויות שהן מנועות מלהגיש תוכניות, יפעלו לפי הפרוצדורה שהצענו.
- ד"ר בסיס התייחסה להצעה על הקמת ישוב דרוזי וציינה כי לדעתה - צריך להקים, ולא רק "לבדוק".
- מר גבאי הביע הסכמה להכרזה על כך שממליצים להקים ישוב.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר שהמשפט יחוזק. [מקובל].

דיון על הפרק של צוות תחרותיות ויוקר המחיה:

- פרופ' טרכטנברג פתח וציין שהפרק הוא טוב.
- מר כהן העיר שלדעתו, המילים "לבחון ולהמליץ" מופיעות יותר מדי פעמים.
- מר פרנק הדגיש: יש להמליץ, וזהו. לא "לשקול ולבחון". [מקובל].
- מר כהן התייחס להצעה בקשר לחטיבת תחרותיות ושאל - האם דו"ח תקופתי על תחרות הוא המדד? לדעתו, צריך להגדיר יותר סמכויות.
- ד"ר פריזט הבהיר שהחטיבה תשמש גוף מחקר ותדליק אורות אדומים כאשר יש בעיה של תחרותיות. החטיבה צריכה לעקוב אחר מגוון ענפים במשק ולהציג צעדים בפני משרד האוצר.
- פרופ' טרכטנברג ציין שהיה רצוי שלחטיבה יהיו כלים משלה, ולא רק להודיע למשרד האוצר.
- ד"ר פריזט הבהיר שכתוב שיהיו כלים. חוק ההגבלים העסקיים מפרט את כל הכלים. בתיקון לחוק יש כלים. החטיבה תעקוב ותצביע על כשלים למשרד הרלוונטי. [פרופ' טרכטנברג ציין שרצוי שהחטיבה תפעל in-house]. ד"ר פריזט המשיך וציין שכאשר אין רגולטור ענפי, כתוב בתיקון לחוק ההגבלים העסקיים מה לעשות.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש את הצורך לציין שיש חיבור ביניהם.
- ד"ר שמחון ציין שסוכם שאם הממונה על ההגבלים העסקיים רואה בעיה, עליו להודיע לרגולטור. האם זה מופיע בטיטה?
- מר הרשקוביץ ציין שבכך הופכים את תפקידו לתפקיד של בקרה. [פרופ' טרכטנברג הבהיר שהכלים קיימים, אך הוא אינו מנצל אותם]. עליו להשתמש בכלים, אך לא להפוך למבקר.
- ד"ר פריזט הבהיר שכתוב שיתן לרגולטור להגיב.
- ד"ר שמחון הוסיף: הוא יתן נתונים ויגיד שקיימת בעיה.
- ד"ר פריזט הדגיש כי הבעיה איננה איסוף נתונים. היתרון של חטיבת תחרותיות הוא ביכולת לנתח.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי ההמלצה כפי שהיא כתובה טובה, אך רצוי להוסיף שלפי התיקון לחוק, יש לו הכלים הדרושים.
- מר כהן התייחס לנושא המלט ושאל - האם דרושה הוראת שעה?
- ד"ר פריזט הדגיש: כתוב שלא יהיו מחירי היצר במונופולים.
- ד"ר גבאי שאל - מדוע לעצור את הורדת מס קניה בטלפונים? צריך לבטל. רצוי להוריד את המכס על מכוניות. קיימת העדפה למדינות שלישיות. הוא ציין שנגרם עוות: מעודדים קניה מארה"ב, למשל, לעומת מדינות שבהם המחיר נמוך. [מקובל]. הוא שאל - מה לגבי המכס על מזון?
- פרופ' קנדל הציע להזהר שלא לעבור את התקציב.
- ד"ר פריזט הבהיר שהמנדט שלנו אינו במערכת המס. שם יש עוותים ואין זה המקום לפתור את העוותים. רוצים שההורדה תגיע לצרכן. אם לא בטוחים שההורדה תגיע אליו, אין לטפל, בינתיים.
- פרופ' מלניק הציע: "להמליץ" ולא "לשקול". הוא הבהיר שכסף רב הוקדש להורדת המכסים. על מנת להבטיח שההורדות יתבטאו במחירים לצרכן, רצוי, אולי, לפרסם חוברת מחירים (קוים מנחים) - לא מחייב). לזה יהיה אימפקט. יש לציין את המחיר המומלץ לצרכן, כאשר מורידים מכסים.
- [חברים רבים העירו: יש יותר מדי מוצרים כדי לפרסם חוברת מחירים].
- פרופ' טרכטנברג ציין שניתן להבהיר ולהדגיש לצרכן שהמכס והמס הורדו - גם בדו"ח וגם בפייסבוק.
- מר גבאי ציין שבפתיחה, כתוב שיש כשל מתמשך ברגולציה. לדעתו, יש לציין "הרגולציה בתחרותיות" או במישור המחירים, או דבר אחר. [הוצע: "כשל ברגולציה בדאגה למחיר"] הוא שאל - מה לגבי תקופת

הכהונה של ראש החטיבה (הממונה על הגבלים עסקיים)? הוא שאל גם - מה לגבי "פתיחת השמיים לתעופה". [הובהר שאין אזכור].

- מר הרשקוביץ התייחס למונופולים ציבוריים וציין שדרושה גמישות ניהולית, ואין זה ענין רק של שכר. מה יעזרו מדדים אם לא ניתן לתמרץ ליעילות? אין ביטוי לזה, ודרושה אמירה ברורה, או אולי אפילו פרק שלם. אי-אפשר לתת הגנה לעובדים הלא-טובים, כי בכך מפלים דווקא נגד העובדים הטובים. הוא ציין שהוא תומך בפרסום דוחות ע"י מונופולים, אך ציין שלמונופולים יש מתחרים בחו"ל, ופרסום דוחות עלול לפגוע בפעילות שלהם בחו"ל. [הערת ד"ר שמחון: הדו"ח הוא לפי הפעילות או המכירות שלו בארץ]. יש להזהר - אין לפגוע בגופים שרוצים להכנס לשווקים בחו"ל. זה עלול לפגוע בכושר התחרותיות שלהם. [הערת פרופ' טרכטנברג: נוציא את הפסקה מהדו"ח]. מר הרשקוביץ ציין עוד שקיימים הבדלים בין דיווח לרגולטור ולציבור.
- פרופ' טרכטנברג ציין שדבריו של מר הרשקוביץ חשובים, ולכן נציין שלא תהיה פגיעה בפעילות שלו בחו"ל. יש ערך בפרסום דוחות לציבור. [הצעת ד"ר פריזט: לכתוב "שלא יפגע בפעילות בחו"ל]. פרופ' טרכטנברג הדגיש כי יש להוסיף את המילים: "מלבד שלא יפגע בפעילות בחו"ל". החברה היא שצריכה להוכיח שפרסום הדו"ח יפגע.
- פרופ' קנדל ציין שחובה לפרסם לרגולטור. במקרים חריגים ובתנאים מסוימים, אפשר לפרסם גם לציבור.
- ד"ר שמחון הבהיר שהאלטרנטיבה היא - חברה שעיקר פעילותה בחו"ל - פטורה. [הערת מר הרשקוביץ - זה לא טוב].
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי על כולם לפרסם דוחות לרגולטור (הממונה על ההגבלים העסקיים). כל מי שמוגדר כמונופול חייב לפרסם דו"ח לרגולטור. הרגולטור רשאי לפרסם את הדו"ח לציבור הרחב, אלא אם זה יפגע בפעילות החברה בחו"ל. [הערת ד"ר פריזט - זה יפריע ליכולת הרגולטור לאסוף נתונים]. פרופ' טרכטנברג הבהיר שנעשה תיקון כדי לשקף את ההסתברות.
- ד"ר שמחון ציין שכאשר לאזרח יש בעיה עם חברה, הכתובת היחידה היא המועצה לצרכנות. שם יש תקציב פנוי של רק 5.2 מיליון ש"ח כדי לטפל בכל התלונות. צריך לתגבר אותה.
- מר הרשקוביץ ציין שלא מטפלים כאן בתקנים ובמשרדים או בדיון תקציבי שלהם.
- פרופ' מלניק הבהיר שזאת דרגה של רזולוציה שאין במקומות אחרים.
- ד"ר פריזט ציין שהצבענו על הרשות לסחר הוגן.
- גב' דומיניסיני הדגישה כי אסור שייראה כאילו מוסיפים יחידות ממשלתיות.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי בדיון על הסולר, רצוי לציין כי הכוונה גם לצרכן וגם לתחנה. בנושא אחר - צריך להבהיר שהמכס צריך להיות 0, להוציא בתחום החקלאות, בו יש השפעות חיצוניות. צריך לכתוב שהמכס צריך להיות 0, אך לאור ההשפעות החיצוניות, יש צורך בבדיקה פרטנית. [מקובל].
- מר גבאי התייחס למכסים בתחום החקלאות וציין שכתוב: להוריד במקומות בהם המכס גבוה במיוחד. [הערת מר הרשקוביץ: זה הופך את הסדר. עליהם להוכיח מדוע יש צורך במכס]. מר גבאי הדגיש כי יש להתייחס גם לסובסידיות ולעובדים הזרים בחקלאות.
- מר הרשקוביץ התייחס למכסים וציין שיש שורה ארוכה של מוצרים בהם אומרים שהמכס צריך להיות 0, ומציינים תאריך-יעד. רצוי להסתכל ברמה הארצית ולסך התעסוקה. יתכן ומפעל ספציפית יתמוטט, ואז צריך לעזור לו, אך סך התעסוקה תעלה. הוא התייחס לפעילות וציין שבמהלך מידי, מורידים את המכסים ב-50% ואומרים שבשנה הבאה תגיע רמת המכס ל-0. הוועדה תשמע טענות נגד הורדת המכסים. תוך שנה יש להוכיח הצדקה לאי-הורדת מכסים. המכסים יורדו באופן מידי או, מקסימום, עד שנה. אם תהיה הבנה מראש למהלך עם הגורמים הרלוונטיים, אפשר להגיד שהמכסים יורדו ל-0 באופן מידי במוצרים

- בהם אין יצור מקומי כלל. במוצרים שהולכים ישירות לצרכן, הפחתת המס תהיה מיידית, והפחתה תוך זמן נקוב ל-0. לגבי קבוצה שלישית של מוצרים - תהיה הפחתה מיידית עם הפחתה נוספת מאוחר יותר. בכך תהיה השפעה מיידית בתחומים בהם הירידה תעבור באופן מיידית לצרכן. לגבי המוצרים האחרים - יתקיימו דיונים [הובעה הסכמה להצעת מר הרשקוביץ, בתנאי שיוכל להשיג את הסכמת הגורמים הרלוונטיים עד הבוקר]. הוא ציין עוד שההצעה בקשר לתקינה חשובה ודרמטי והיא בשורה טובה.
- פרופ' קנדל שאל - האם תהיה כתובת לתלונות על חסמים שאינם מכסים? האם יש למי להתלונן? זה חשוב. [הערת ד"ר פריזט - היום, אין כתובת]. רצוי לציין כתובת.
  - ד"ר פריזט הדגיש כי האחריות מבוזרת - בין משרדים שונים. הוא הדגיש כי הוא מבין את הבעיה ומסכים לחשיבותה, אך לא יודע מה להציע.

פרופ' טרכטנברג סיכם: יש שני מתווים אפשריים להורדת המכסים: כפי שהוצע, ואם תהיה הבנה עם הגורמים הרלוונטיים - לפי הצעתו של מר הרשקוביץ. אם יש אפשרות להשיג הסכמה - צריך לנסות. זה שווה הרבה.

דיון על הפרק של צוות מיסוי:

- ד"ר רגב ציינה שבמלל בפרק, כתוב שלא מטפלים במכסים. צריך לתקן את זה.
- פרופ' קנדל התייחס להמלצה על אופציות לעובדים וציין שזה דבר משמעותי בתעשית ההיי-טק. ממליצים להקים ועדה לבדוק אפשרות לתת אופציות לעובדים. המצב הקיים הוא שאופציות ניתנות בחברות הצעירות בתחום הטכנולוגיה, אך לא בחברות ותיקות או חברות בהן יש בעל-שליטה. [הערת פרופ' טרכטנברג: צריך לנסח את זה שונה]. פרופ' קנדל התייחס להפחתת הבלו על הדלקים והזכיר שהמס יועלה בעוד יומיים.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי יש העלאה מתוכננת, ויש גם החלטת ממשלה לעלות בעוד 40 אג', אך את זה מבטלים.
- פרופ' קנדל ציין שכותבים שלא תהיה העלאה ב-1.1.12, אך ב-1.10.11 תהיה.
- פרופ' טרכטנברג ביקש פרטים. [חברים אחדים הבהירו לו את המצב. המחיר אמור לעלות ב-7 אג' ביום 1.10.11 בגלל דחיית עליות]. פרופ' טרכטנברג הדגיש: אי-אפשר לעשות את זה!
- מר הרשקוביץ הדגיש כי מדובר, בערך, ב-200 מיליון ש"ח בסך הכל. זאת עליה צפויה. יכול להיות, לפעמים, שיש עליה וגם ירידה בגלל המחיר הבינלאומי.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש: אסור שמחיר הדלק לצרכן יעלה ב-1.10.11.
- פרופ' קנדל התייחס ל"גיבנת" בביטוח הלאומי וציין שרצינו להוריד אותה ולעודד חברות (שהוקמו כדי לא לשלם את המס) להתפרק. חשבנו על תמריץ: בחברות אלה יש דיבידנדים צבורים, ועכשיו מציעים להעלות את המס על דיבידנדים כאשר מבטלים את ה"גיבנת". ביום 1.1.12 מורידים את ה"גיבנת", ויש לאפשר תקופה של חודשיים לפני שמעלים את המס על הדיבידנדים. [מר פרנק שאל - האם לכתוב בדו"ח או להשאיר את היישום לפי הנחיות?] אם נכתוב את זה, נאפשר לאנשים להתארגן.
- פרופ' טרכטנברג הביע הסכמה להצעה אך ציין שדרושה אמירה מינורית. הוא התייחס למסים וציין שהוא מעלה שוב את ההצעה להורדה במס למדרגות מסוימות. הוא ביקש לשקול שוב את ההצעה. ההצעה היא להוריד את המס ב-1% במדרגה בין 8,000 - 14,000 ש"ח. הוא הדגיש כי יש לזה ערך.

- גב' דומיניסיני הביעה הסכמה וציינה שההצעה ראויה, מן הטעם שיש אנשים ללא ילדים, וזה המעמד שצועק. ההצעה ראויה גם מפאת כבודו של ראש הממשלה אשר תמך בהורדת המסים: ראוי לשמור מעט על ההורדה.
- מר פרנק ציין שבהינתן סך המקורות מול השימושים - אפשר לעשות את זה.
- ד"ר ברנדר ציין שבסופו של דבר, מי שזקוק לכסף זה הורים לילדים. אם יש כסף, רצוי לעזור להם, אולי בעוד נקודת זיכוי.
- ד"ר גבאי ציין שלדעתו, זה לא יראה כצעד משמעותי, ולכן לא רצוי לעשות אותו.
- מר הרשקוביץ הביע הסכמה לדברי ד"ר גבאי וציין שהטענה על כבוד הוא הפוך. אין זה מכובד כלל להשאיר רק 1% מתוך כל המתווה. עדיף להגיד שיש לבטל את המתווה בכלל, ולא להשאיר אחוז אחד שהוא גם השארת פתח. ומה לגבי האנשים שהם בדיוק מתחת למדרגה זו? הוא ציין שהוועדה התמקדה באוכלוסיה מסוימת (הורים עובדים עם ילדים) ונתנו להם נקודת זיכוי. מן הרגע בו השארנו אחוז אחד של ההפחתה - כבר לא ניתן להכריז שמדובר במהלך דרמטי. זה פוגע באמירה על המתווה וחושף אותנו לויכוחים ולחצים בעתיד. לדעתו, זה נשמע כמו לעג לרש.
- פרופ' מלניק ציין שבלי תמונה כוללת על התקציב - הרעיון לעזור הוא טוב, אך לא יעיל. יש ליעד רק לאוכלוסיית היעד. הוא הזכיר שאם מורידים את המס למדרגה זו, תהיה השפעה על כל מי שנמצא מעל למדרגה זו.
- פרופ' קנדל הדגיש כי כבר נאמר שיש הבדל בין לבטל דבר כלל, ולהוריד או להעלות אותו. זה בעיני ובצוות כבר דנו בהצעה מספר פעמים.
- מר גבאי הדגיש כי המסר של הדו"ח ברור, אך הפרק על המסים בעייתי. אנשים אינם מודעים למקום שבו היינו בעבר. הוא ציין שהוא מתנגד לביטול מתווה ההפחתה. לדעתו, זאת טעות לבטל את מתווה ההפחתה וביקש לכתוב את הסתייגותו.
- מר הרשקוביץ ציין שהוא מסכים, אך רצוי לחכות לפרק המאקרו. לדעתו, מגיע צל"ש עבור ההישג בנושא המס. צריך לכתוב את זה בצורה ברורה - ההפחתה לא היתה טעות, עד עכשיו, אך אם לא מבטלים את המתווה, לא נוכל לעמוד ביעד של יחס חוב/גרעון. דרושה מדיניות תומכת-צמיחה.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי הנושא אינו פשוט, אך התקבלה החלטה על ביטול המתווה. הוא הציע להתייחס באופן נקודתי להצעה על הפחתה של 1% במס על מדרגה מסוימת (כפי שהציע).
- מר כהן הביע תמיכה בהצעה, יחד עם אמירה על ביטול המתווה.
- ד"ר שמחון ציין שלאור אי-הוודאות לגבי שנת 2013, אפשר להוסיף אמירה על כך שאם בשנת 2013, יאפשרו תנאי המאקרו - נשקול חזרה למתווה. הוא התייחס להצעה הספציפית וציין שמה שמקובל על הרוב, מקובל עליו.
- ד"ר פריזט הדגיש כי המס פרוגרסיבי, אך הבעיה היא - מה אפשר לעשות בכסף שנשאר?
- ד"ר רגב ציינה שניתן לשקול הורדת המדרגה, אך מפריעה לה העובדה שזה יעזור גם לכל האחרים מעל המדרגה. לכן, היא מתנגדת להצעה ומעדיפה להשתמש בכסף במקום אחר.
- ד"ר בסיס ציינה שאם ההצעה מטיבה למעמד הביניים - היא מסכימה.

נערכה הצבעה על ההצעה:

בעד ההצעה - 4

נגד ההצעה - 7

ההצעה נפלה.

פרופ' טרכטנברג :

הצעה נוספת קשורה לבלו על הדלק (שאמור לעלות ביום 1.10.11) : ההצעה היא להוריד את הבלו על הדלק ב-10 אג'. העלות - 375 מיליון ש"ח. צריך לבדוק אך זה משתלב עם נושא הבלו. המטרה - למנוע את העליה העתידית, וגם כדי שתהיה השפעה מיידיית לציבור.

דיון על הצעתו של פרופ' טרכטנברג :

- פרופ' מלניק הביעה תמיכה בכל הורדה אשר שומרת על יחסי מקור/הכנסה.
- פרופ' טרכטנברג ביקש להציג את המקורות.
- מר פרנק ציין שבשנה הבאה, צפוי עודף של מיליארד ש"ח.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי ההצעה אינה מקובלת עליו והדגיש כי לא ראה נתונים כאלה.
- פרופ' קנדל הבהיר שיש סיבה למס על הדלק. אם יורידו את הבלו ב-10 אג', ישאלו - מדוע לא ב-30 אג'?
- אין זה נכון, מבחינת סדר העדיפויות וגם מבחינת התדמית. אין זה רצוי לעשות דברים חד-פעמיים. הוא אינו תומך בהצעה.
- ד"ר ברנדר הביע הסכמה לדברי פרופ' קנדל וציין שלרשות יש מדיניות ארוכת-טווח על המס על דלק וסולר.
- מר כהר ציין שקיימת תחזית לירידה בצריכת הדלק. לדעתו, המס צודק, ולכן אינו תומך בהצעה.
- ד"ר גבאי וד"ר רגב ציינו שגם הם אינם תומכים בהצעה.
- פרופ' טרכטנברג ציין שאם כך מוסכם - ההצעה נדחית.

הערות נוספות על הפרק של צוות מיסוי :

- גב' דומיניסיני התייחסה להפרשות המעביד והציעה לבטל את הסעיף. היא הציעה לכתוב: "מ-60% ומעלה". בכך משאירים אמירה אקטיבית. [מקובל]. היא טענה שהנתונים שמתייחסים להכנסה לביטוח הלאומי (הפסד של 1.2 מיליארד ש"ח) אינם נכונים. לפי הניסוח, יש הורדה בהכנסות לביטוח הלאומי.
- מר הרשקוביץ ביקש לבדוק שוב.
- ד"ר ברנדר ציין שזה ענינה של רשות המסים: הם ציינו את המספר.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר: זה רק ענין של ניסוח.
- גב' דומיניסיני ביקשה הבהרה: נקודת הזיכוי להורה היא עבור ילד מגיל 0? [נכון].
- פרופ' מלניק ציין שדרושה אחידות לגבי המונח מס יסף או מס בכירים.

מר פרנק - הצגת העלויות :

מר פרנק הציג טבלה על עלויות - במיליוני ש"ח. הוא ציין שישנם עוד מספר דברים קטנים לסגור.

עלויות לפי נושאים ולפי שנים (לוח אקסל)

מר פרנק מסר פרטים תוך כדי הצגת הלוח.

- * **הנושא "בינוי עבור גילאי 3-4"** - אפשר כבר לבצע ב-2012. אפשר לבנות 1,000 יחידות גן. לכן, יש הוצאה גדולה כבר בשנת 2012. חלק מהנושאים עולים בהדרגה במהלך השנים.
- * **לגבי נושא מסגרות-צהריים לגילאי 3-9:** זה תלוי ברשויות המקומיות, והסבסוד לפי רשויות משתנה. מר רייפן הבהיר שזה דבר שאין היום, והוא איכותי וחשוב. ההמלצה היא להקים דבר גנרי שאינו יום חינוך ארוך, אלא העסקה של אנשים אחרי הצהריים - זה לפי המלצת משרד החינוך.

* **תשלומי הורים וספרי לימוד** - ההמלצה היא להגיע ל-500 מיליון ש"ח בתוך שנתיים (מהר יותר מאשר לפי המלצת "ועדת ליאון").

דיון ביניים:

- מר הרשקוביץ הבהיר ש"ועדת ליאון" עבדה רק על הנושא הזה במשך שנתיים. לכן, רצוי להתייחס להמלצות שלה, אך מהר יותר.
  - מר פרנק הבהיר שמנכ"ל משרד החינוך תומך בהצעה.
  - ד"ר רגב ציינה שמנכ"ל משרד החינוך התייחס רק לחינוך, ואילו לנו יש ראייה כוללת יותר. צריך לעודד יותר את מעמד הביניים.
  - הובהר שנושא תשלומי ההורים וספרי לימוד אינו פרוגרסיבי כי ההטבה תינתן לכולם.
  - מר פרנק מסר שניתן להוסיף משפט על הפרוגרסיביות.
- * **מס הכנסה שלילי** - יתחיל רק בשנת 2013 כי לא ניתן עדיין ב-2012.

דיון על ההוצאות:

- פרופ' קנדל ציין שרצוי לשים כסף בכל הנושאים כבר בשנת 2012, גם אם רק סכום קטן.
- הוחלפו דעות על האפשרויות, ובסוף הוסיפו מעט לכולם.
- גב' דומיניסיני התייחסה לסעיף "בעלי מוגבלות" וציינה שהכוונה היא להקים "one-stop center" כדי לעזור לאנשים אלה. בסעיף "חד-הוריות" הכוונה להמשיך בהטבות למשפחות חד-הוריות, גם כאשר האם עובדת, וזאת על מנת לעודד אותה לצאת לעבודה. הסכומים קטנים. היא הדגישה כי הביטוח הלאומי עומד על כך שיהיה לפי המתווה, ולא "מניית זהב" - כבר בשנת 2012.
- מר הרשקוביץ הביע הסכמה לנושא עצמו, אך לא לדרך. לכן, הציע לקיים מפגש בין נציגי הביטוח הלאומי ומשרד האוצר על מנת לקבוע את הדרך הטובה ביותר לבצע את הנושא.
- גב' דומיניסיני הציעה ניסוח: המטרה היא להוציא אנשים ממצוקתם, בין היתר, בעזרת שוק העבודה.
- מר אלגרבל התייחס לנושא שיכון ודיור ומסר פרטים על הרכב הסכומים. תחבורה ציבורית - 0.5 מיליארד ש"ח בשנה כפול חמש שנים. זה שינוי בסדר העדיפויות. הוא הדגיש כי השקף הוא פנימי בלבד. ההצגה בדו"ח הסופי תהיה שונה.
- גב' דומיניסיני התייחסה לנושא הסיעוד והדגישה כי זה אמור לעזור לאנשים החלשים ביותר. לכן, רצוי לשים כסף כבר בשנת 2012 - כדי להגדיל את שעות הסיעוד.
- מר פרנק הכניס מספר שינויים במספרים כדי שתהיה הקצבה לסיעוד כבר בשנת 2012. הוא הבהיר שההוצאות הן בס"ה - 30 מיליארדי ש"ח במשך 5 שנים.

המקורות:

פרופ' טרכטנברג הבהיר שכל המהלך התחיל באמירה על כך שלא פורצים את מסגרת התקציב. מהיום הראשון, הבהרנו על סדר גודל של הוצאות, ואמרנו שמחצית צריכה לבוא מתקציב הבטחון - בבסיס, וחלק מתקציב התאמות וממקומות נוספים. הוא הבהיר - 2.5 מיליארד ש"ח מתקציב הבטחון וחצי מיליארד ש"ח מהתאמות, ועוד 200 מיליון ש"ח.

מר הרשקוביץ ציין שבשנת 2012 תהיה הפחתה בתקציב הבטחון ובהתאמות. פירוש הדבר - במהלך 2012, לאור העובדה שהגמישות התקציבית תהיה אפס - לא יהיה אפשר לחוקק דברים שעולים כסף, אלא אם יהיה קיצוץ או הפחתה. לגבי שנת 2013, נקודת המוצא היא שההפחתה בתקציב הבטחון נשארת, ותיושם מערכת בקרה - שקיפות, בקרה ויעילות - בתקציב הבטחון. הוא הדגיש כי זה חלק בלתי נפרד, וזה ימתן את הדרישות בעתיד.

דיון על המקורות:

- ד"ר ברנדר ציין שאם כך, האמירה בקשר למתווה "ועדת ברודט" אינה נכונה.
- מר גבאי ציין שצריך לתקן את הניסוח.
- מר הרשקוביץ ציין שמעבר לזה, יהיה גם צמצום משמעותי בגמישות התקציבית (שזה דבר אפשרי, בכפוף למה שכבר אמר). לגבי ההמשך - אנו אומרים שיש לבצע מספר צעדים. המשמעות - חלק הבטחון צריך לרדת. אנו נמצאים כעת במתווה של הון יורד. גם הריבית תשפיע.
- מר כהן הדגיש כי דרושה אמירה על כך שאם הממשלה תחליט לבטל דבר-מה, עליה להצהיר ולהודיע על כך לציבור.
- פרופ' מלניק שאל - מה קצב הגידול השנתי של ההוצאה האזרחית?
- מר הרשקוביץ הבהיר שההנחה היא שנמצאים בתקרית ההוצאה.
- מר פרנק הדגיש כי רצוי להתייחס לזה במסגרת הדיון על המאקרו.
- פרופ' מלניק הדגיש כי הוא מתנגד לסעיף על החרדים.
- גב' דומיניסיני ציינה שלא יתכן שלא מצליחים לשים יותר ממאה מיליון ש"ח לחלשים.
- מר פרנק הדגיש כי קיים מתח בין לתת למעמד הביניים ולתת לחלשים. בשנים האחרונות, עיקר הטיפול היה לחלשים.
- גב' דומיניסיני הדגישה כי אם כך, צריך להודיע שהוועדה אינה מטפלת בחלשים.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי ישנם סעיפים נוספים שמתחילים לחלשים, ולא רק הסעיף שהיא ציינה.
- מר אלגרבלזי הזכיר שהתקבלה החלטה על כך שמטפלים בחינוך ובאוכלוסיה מסוימת. לכן הצעדים, וחלק עיקרי של התקציב, נועדו לשם.
- הוחלפו דעות על פירוש הסעיפים ומה מיועד גם לחלשים.
- מר הרשקוביץ ציין ש-70% הולך לעשירונים התחתונים.
- ד"ר ברנדר הדגיש כי יש אמירה על הגברת הפיקוח על גילאי 0-3. יש להתנות את הרחבת הפיקוח על הרחבת היצע המקומות. אין להחמיר את הפיקוח כאשר אין די מקומות.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר שאין לשכוח שמהרגע בו יש פיקוח על איכות, יש גם פיקוח על מחירים.
- ד"ר ברנדר הדגיש כי יש הצעת חוק הקובע: פיקוח ואכיפה על כולם. לפי החוק: מי שאינו ממלא את התנאים, אינו חוקי.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי הפיקוח יהיה מינימלי. הבעיה הפוכה.
- פרופ' מלניק שאל - מה התוספת השנתית להוצאה האזרחית?

נושאי המאקרו וחרדים - פרופ' טרכטנברג:

פרופ' טרכטנברג התייחס לסוגיית החרדים וציין שכרגע, יש בדו"ח התייחסות לחרדים בפרק על "שירותים חברתיים" ושם כתוב על החרדים בהקשר של תעסוקה. כתוב: לעודד תעסוקת חרדים, ויש פרטים על הרקע, החסמים וכו' וכן צעדים.

הצעה אחת היא להשאיר את הפרק כפי שכתוב בדו"ח הצוות. מה שנאמר בישיבה הקודמת נכלל, אך לא נבלט. זה המצב כרגע.

אפשרות שניה היא לחדד את הנושא יותר. הוא אינו מציע להציג את הנושא בתחילת הדו"ח כי הנושא ימשוך את כל תשומת הלב, שזה דבר שאינו רצוי. הוא הדגיש כי ההמלצות מבוססות על המלצות "ועדת גבאי".

דיון:

- מר אלגרבל הקריא את המלצות הצוות, כפי שנכתבו. הוא הדגיש כי יש הסבר על מודל הפירמידה שהוצע בדיון הקודם.
- מר גבאי הדגיש כי בעוד חמש שנים, לא יהיו יותר "מלגות כולל".
- פרופ' קנדל ציין שכולם הסכימו על הצורך באמירה שמתייחסת לחשיבות השתלבות החרדים בתעסוקה. לדעתו, רצוי שההתייחסות תהיה בהתחלה. פרופ' קנדל הצביע על טעות בנתונים [הובהר שהטעות תתוקן]. הוא הציע להגביל את ההצעות ל"כוללים" בלבד, כי שם רוב התלמידים.
- ד"ר פריזט הודה שהוא טעה בישיבה הקודמת. הוא הדגיש כי חשוב שהמסר יהיה בעד האוכלוסיה החרדית העובדת ומשרתת. הוא הדגיש כי מדובר בתהליך שהוא נכון וראוי והביע הסכמה להצעה.
- פרופ' מלניק הדגיש כי בישיבה הקודמת, נאמרו דברים שלא היו צריכים להגיד. הוא הדגיש כי המצב הנוכחי הוא unsustainable ולכן, דרושים צעדים ופתרון דרסטי - פתרון מערכתי. לדעתו, זה פתרון פוליטי ולא כלכלי, ולכן אינו מתאים לשולחן הזה. הוא ציין שהוא מכבד את החשיבה, כי הוא בכיוון הנכון. הוא הדגיש כי מבחינתו, כל תוספת תקציב לחרדים - לא רק שאינה עוזרת, אלא פוגעת. לדעתו, הפתרון הוא בכיוון שהיה בשנת 2003, כאשר קוצצו קצבות הילדים. בעקבות הקיצוץ, היה גידול בשיעור השתתפות החרדים ומידה מסוימת של שינוי דמוגרפי. לכן, הוא ציין שהוא בדעה שבצורה הדרגתית, יש להקטין את התמיכה ועל ידי כך יהיה תמריץ להשתלב בתעסוקה. הוא הדגיש כי אם לא נדרש כסף, הוא מסכים, אך מהרגע שבו נדרש כסף - הוא מתנגד. יש נושאים אחרים שזקוקים לעזרה.
- מר אלגרבל הבהיר שהכסף מיועד למרכז ארצי להכוונה וייעוץ, להכשרה והשמה, והפעלת מכינה קדם-אקדמית, ועוד מספר תוכניות שנועדו לעודד השתלבות במשק.
- פרופ' מלניק ציין שהוא מסכים למטרות, אך רק בתקציב סגור.
- מר כהן התייחס לדברי מר גבאי על כך שלא יהיו עוד מלגות לכוללים בעוד חמש שנים, וציין שיש לבדוק את זה.
- מר גבאי הדגיש כי יש מספר גדול של חרדים שרוצים לעבוד, וצריך לדאוג לכך שתהיה תעסוקה לאלה שייפלטו מהכולל ומהישיבות. צריך לטפל בשני הכיוונים - שיצאו מאחד, וייכנסו לתעסוקה.
- פרופ' קנדל הדגיש כי צריך לזכור כי אינם יודעים לעשות דבר. לכן, חובה לעזור להם.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי יש להבהיר את המשמעות של השתתפות בכוח העבודה. אם אנו אומרים שיש להגדיל את שיעור ההשתתפות בשוק העבודה ומדגישים את הקשר הכלכלי בין עוני והשכלה - אזי לא יתכן שלא תהיה אמירה או התייחסות לחרדים. לכן, נשארו שתי אופציות: לחייב מיד לימודי ליבה ולבטל את התמיכה; או כפי שכתוב בדו"ח. חשוב לציין את כל הרקע, ולאחר מכן לציין את החסמים. חייבים להתייחס לכל החסמים, וחייבים להיות מידתיים, גם אם עושים דברים חדשים. לדעתו, ההצעה של פרופ' טרכטנברג ראויה וכל ש"ח הוא נכון ואפקטיבי ובכיוון הנכון. בנוסף, דרושה התייחסות לכל החסמים, כולל החסם החוקי. לגבי החסם הכלכלי, ההצעה לאמץ את המלצות "ועדת גבאי" היא צעד חשוב ודרמטי, עם

השפעה גדולה על החסם הכלכלי. הוא ציין שיתכן ורצוי שתהיה אמירה על הצורך לאמץ את לימודי הליבה גם בתיכון (אך לא באופן מיידי). אם הצעה זאת תאומץ, זה יהיה דבר גדול. לדעתו, ההצעה היא נכונה ולטובת העניין. הפתרון המוצע מאפשר לנו להראות מאיפה אנו באים. הוא מוכיח שלא רוצים לפגוע בהם. לא רק שלא פוגעים, אלא מוסיפים. לא ברור אם זה יעבור, אך לפחות הצענו את הדבר הנכון, שהוא מידתי, הדרגתי ופרקטי.

- פרופ' קנדל ציין שכולם מסכימים על כך שאי-השתתפותם בכוח העבודה היא בעיה אקוטית. אולי רצוי לחשוב: כמה נותן כל ש"ח שמושקע. לדעתו, אין שום פרויקט שיתן תוצאות כמו הפרויקט הזה. אם לא נשלם את הסכום - יהיה עלינו לשלם עוד יותר בצורה אחרת. אסור ללכת "ראש בראש". צריך ליישם את התוכנית לאט-לאט. המערכת הפוליטית, במשך 63 שנים, יצרה את הבעיה אך אין זה אומר שהלא-חרדים צריכים להתבייש. לדעתו, דרך הסתכלותו של פרופ' מלניק פוגעת במטרה.
- ד"ר שמחון ציין שהדברים שהוצעו נכונים, ולדעתו, רצוי לשים את דברי פרופ' קנדל בפתח. השאלה היא - האם מחויבים להגיד דבר נוסף? לדעתו, אין צורך אך פרופ' טרכטנברג יכול לקבוע.
- ד"ר רגב ציינה שכאן יש שיפור על ההצעה הקודמת. לדעתה, רצוי לכלול דברים בפתח. הם זקוקים לעזרה זאת - אין ברירה. השאלה - האם לכתות על חרדים ומיעוטים ביחד?
- מר אלגרבלו הבהיר שיש תוכנית גם למיעוטים. הוא מסר פרטים תקציביים על התוכנית האחרת, למיעוטים.
- מר רייפן הדגיש כי מטרת הוועדה היא להצביע על כיוונים וצעדים קדימה. לדעתו, בתחום החרדי, הצעדים הם דרסטיים. הבעיה האמיתית איננה הכסף שהם מקבלים, אלא העובדה שהכסף אינו מנוצל בצורה נכונה ואינו כולל דרישה ללימודי ליבה והכשרה לעבודה.
- פרופ' מלניק ציין שהוא מבין שהוא בעמדת מיעוט, אך מבקש לציין שהחרים אמנם עניים, אך עניים מסיבות אידיאולוגיות. הם עניים אידיאולוגיים. לכן, לדעתו, החסם הכלכלי האמיתי הוא היכולת להתקדם בלי כסף מהמדינה. אם לא תהיה תמיכה, הם יצאו לעבודה. הוא ציין שחלוקים רק על הדרך. לדעתו, צריך - בהדרגה - להקטין את התמיכה. אסור להוסיף להם כסף.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי התוספת הכספית הולכת להכשרה והכוונה.
- פרופ' טרכטנברג ציין שהוא שמח על כך שכולם הקדישו מחשבה מרובה לנושא. יש כמעט קונסנזוס, ולכן יש ללכת על ההצעה. הוא התייחס ל"יישבות הקטנות" (בתי ספר תיכוניים) וציין שתהיה התייחסות גם להן.
- מר כהן שאל - האם החברים היו אומרים אותו דבר אילו היו מדברים כאנשים פרטיים, ולא כבעלי תפקידים?
- פרופ' קנדל ומר הרשקוביץ ציינו שהיו הולכים עוד יותר רחוק.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר שמבחינת הממשלה, זאת פצצה. הוא ציין שאינו מתאר לעצמו שהממשלה תאמץ את ההמלצה. יחד עם זה, כאן יש אמירות על צעדים רצויים. זה דרמטי, למרות שרוב הציבור אינו מודע לכך. ברור שהוועדה לא תקבל מחיאות כפיים - לא מאלה ולא מאלה. זה הדבר הנכון, אך אין להבליט את הנושא.
- פרופ' מלניק ציין שהוא שומר לעצמו זכות להתנגד.

נושא המאקרו והתמצית - פרופ' טרכטנברג:

פרופ' טרכטנברג התייחס למקורות וציין שזה נסיון להביא אותנו למכנה משותף. הוא ביקש התייחסות לדברים החשובים. חשוב להתמקד במשותף כי הדו"ח עומד גם בלי זה. חשוב שיהיה מכנה משותף. מר פרנק הדגיש כי יש גם פרק בהתחלה על תעסוקה. הוא הציע להתמקד בעמודים האחרונים בפרק.

הערות:

- מר גבאי ציין שאין כאן חישוב של הכסף שנכנס ממתווה ביטול המס. [מר פרנק ציין שבדו"ח של צוות מיסוי, יש פרטים]. הוא הדגיש כי מגיעים למקורות גדולים. בס"ה יש הכנסה על פני חמש שנים - גדולה מהשימושים. [הערת חברים רבים: זה מוסבר בדו"ח].
- פרופ' טרכטנברג הבהיר כי הוא לא היה ער למשמעות מתווה ההפחתה. אם לא היתה קמה המחאה, החל משנת 2013 היינו נכנסים לגרעון. [הערת מר גבאי: רצוי להגיד את זה]. פרופ' טרכטנברג המשיך וציין שלכן, לא רק פועלים לטובת הציבור, אך גם מכניסים הכנסה למערכת שמצמצם את הגרעון. קיים חיכוך בין משרד האוצר ובנק ישראל. היינו צריכים להעלות מסים או להכריז על הגדלת הגרעון. משרד האוצר הציע לקבוע רק עד שנת 2012, ולאפשר לממשלה להחליט מה היא רוצה משנת 2013. בנק ישראל הציע שקיפות ולהבהיר את המצב. לדעתו, רצוי שתהיה שקיפות, אך אין לחייב את הממשלה לעשות דבר מסוים.
- מר גבאי ציין שכתוב שהצעות הוועדה מאוזנות ואינן גורמות לגרעון. לדעתו, אין זה נכון. חשוב להציג את המספרים ולהראות איך אנו תורמים, גם לגרעון. שנת 2012 צריכה להיות מאוזנת. לכן, מתווה הפחתת המס אינו יכול להמשיך בשנת 2012.
- מר הרשקוביץ הדגיש כי קיימות שתי בעיות: בדרך ההצגה, רצוי להתחיל בשנת 2002 ולראות איך מגיעים לאן שנמצאים (כלומר - השתלשלות העניינים). צריך להבהיר שמתווה המס לא היה הגיוני כלל במצב של המדינה.
- מר פרנק הציע לבטל את פרק המאקרו, אך אם אין פרק מאקרו - כיצד תהיה התייחסות להוצאות?
- מר הרשקוביץ ומר גבאי הביעו נכונות לבטל את פרק המאקרו.
- פרופ' טרכטנברג ציין שאין דרך להגיע להסכמה, ולכן רצוי שלא יהיה פרק מאקרו.
- פרופ' מלניק הביע התנגדות. לדעתו, רצוי שיהיה פרק מאקרו.
- מר הרשקוביץ ציין שהוא לא סיים את דבריו. הוא הציע להתחיל את הרקע בדברים על הנעשה בעשור האחרון, לנוכח אי-הוודאות לגבי המצב הפיסקלי (והסיבות לביטול המתווה). מצד שני, יש לציין שכמקורות המימון בטווח הקרוב, ממליצה הוועדה לצמצם את תקציב הבטחון ולהכניס שקיפות, בקרה והתייעלות לתקציב הבטחון, וכן ממליצה על שמירה על כללים פיסקליים. כל אלה חשובים, ומתייחסים למאקרו. לדעתו, אין להזכיר מדיניות לכללים הפיסקליים לשנת 2013. אם לא כך, אזי רצוי לבטל את הפרק.
- פרופ' מלניק התייחס לפרק המאקרו וציין שלדעתו, חייב להיות פרק על המאקרו. כמו-כן, יש לציין שהמדיניות הפיסקלית של הממשלה ב-25 השנים האחרונות הצילה את המשק. יתכן והיתה הגזמה, אך חייבים לציין את זה. בקשר לנושא המאקרו, מדיניות המס היתה בסדר, אך סדר העדיפויות בתוך המאקרו לא היה נכון. ביטול מתווה ההפחתה מנע קטסטרופה כלכלית ופיסקלית. לכן, ביטול המתווה הוא הצעד החשוב ביותר. למתווה הקונסולידציה היה מחיר, והמחיר נועד לאפשר עתיד יותר טוב בכלכלה. לכן, מכאן יש להפסיק את שיחוקת ההוצאות לשירותים האזרחיים. חובה שיהיו אמירות. דבריו של מר הרשקוביץ מקובלים עליו. הוא ציין ששני מספרים מופיעים - 30 מיליארד ש"ח ו-60 מיליארד ש"ח, ורצוי להבין מה פירושם.
- פרופ' טרכטנברג הבהיר: בצד ההוצאות - 30 מיליארד ש"ח. בצד המסים - עוד 30 מיליארד ש"ח. ס"ה - 60 מיליארד ש"ח משני המרכיבים: ההוצאה הישירה ומרכיב ההפחתה של המסים, מכסים וכו'. הסכום של 30 מיליארד ש"ח מהמסים הוא, למעשה, חלוקה מחדש של הכסף (redistribution).
- פרופ' מלניק ציין שמשנת 2013, ההסטות מתוך התקציב אינן סגורות.

- מר פרנק הדגיש כי סך השימושים על פני חמש שנים - כ-30 מיליארד ש"ח, וסך ההכנסות באותה תקופה - כ-50 מיליון ש"ח.
- מר גבאי ציין שאינו מסכים לקביעה זו.
- ד"ר ברנדר ציין שהמנדט של הוועדה היא לשמור על כללים פיסקליים, ולכן יש אמירה על כך שהוועדה מודעת לבעיות הפיסקליות ועל הצורך לשמור על תקרת ההוצאות. לכן, ראתה הוועדה לנכון לבטל את המתווה. בצד ההכנסות, גם אם המספרים מאוזנים, קל יותר לעשות את זה עכשיו. השקיפות מול הציבור חשובה, ולכן חייבים לציין שמבטלים את המתווה לאור הבעיה.
- פרופ' טרכטנברג הדגיש כי יש קונסנזוס על פרק מאקרו תמציתי.
- מר פרנק הציע - אולי רצוי להשאיר את פרק המאקרו עד לדו"ח המלא.
- פרופ' טרכטנברג ציין שיתכן וכך נעשה.

פרופ' טרכטנברג :

יש הסכמה על :

1. דברים על המצב בעבר - על המדיניות משנת 1985 ;
2. הכללים הפיסקליים ;
3. בהסתכלות קדימה התגלתה תמונה על הגרעון הגדול הצפוי ;
4. מכאן - ביטול מתווה הפחתת המס תורם את חלקו ליכולות לעמוד ביעדים הפיסקליים.

דין :

- מר גבאי ציין שלדעתו, זה פוגע בצמיחה.
- ד"ר שמחון ציין שצריך להבהיר שביטול המתווה מגביר את הגמישות של הממשלה לטפל בבעיות, במיוחד נוכח אי-הוודאות. [מוסכם].
- פרופ' טרכטנברג התייחס לאמירה על ההוצאה האזרחית והקריא את הקטע הרלוונטי מטיטת הדו"ח : "בנוסף לדבקות בכללים פיסקליים" - פירושו לפעול להגדלת ההוצאה האזרחית.
- מר הרשקוביץ ציין שדרושה דבקות בכללים פיסקליים, וכן תקציב הבטחון חייב להצמד לפי מתווה "ועדת ברודט".
- פרופ' טרכטנברג הבהיר : כאשר אמרנו "דבקות בכללים פיסקליים" - זה תנאי הכרחי.
- ד"ר ברנדר ציין שמה שאומרים הוא - הוועדה אומרת שאסור שתקציב הבטחון יגדל ביותר מ-2.6% בשנה.
- פרופ' מלניק הציע במקום זה, לכתוב : "כללים פיסקליים קיימים" או "כללים פיסקליים אמינים".
- פרופ' טרכטנברג הציע, בנוסף ל"דבקות בכללים פיסקליים" : (1) - לשמור על רמת הוצאה אזרחית נאותה ; (2) - לשמור על מתווה הוצאות הבטחון ; (3) - ואף לשאוף להגדלת ההוצאה האזרחית.
- ד"ר ברנדר ציין שלדעתו, האמירה על כללים פיסקליים היא בעייתית.
- מר הרשקוביץ ציין שהמילה "נאותה" אינה מקובלת עליו.
- פרופ' טרכטנברג הציע : "בנוסף לדבקות בכללים פיסקליים קיימים, על הממשלה לפעול להעלות את משקל ההוצאה לבטחון ולשאוף להגדלת ההוצאה האזרחית. פרופ' טרכטנברג הדגיש כי חשוב לסמן שיש כאן שינוי במדיניות. יש לעגן את ההוצאה האזרחית ולקדם אותה, על אף אי-הוודאות.
- מר הרשקוביץ הציע : "עם העלאת ההוצאות האזרחיות, תקציב הבטחון לא יעלה יותר מ-1.3% וייכנס למנגנון של בקרה, שקיפות ויעילות.

פרופ' טרכטנברג :

פרופ' טרכטנברג הבהיר שמכתב מאת ראש הממשלה יוצמד לעותק של הדו"ח בכספת. הוא הציע כאמירה: "בנוסף לדבקות בכללים הפיסקליים, על הממשלה לפעול להעלאת משקלה של ההוצאה האזרחית ולשאוף להעלאה בתוצאות." פרופ' טרכטנברג הטיל על פרופ' מלניק, מר אפשטיין וד"ר ברנדר לעבור על הניסוח של פרק המאקרו - חמישה עמודים לכל היותר. מר אלגרבלוי הזכיר את הצורך להזדרז על מנת להגיש את הדו"ח ביום שני.

פרופ' טרכטנברג :

מחר יסוכמו הניסוחים ויוכנו המצגות. ביום שני, על כל חברי הוועדה לבוא בעת הגשת הדו"ח לראש הממשלה. משם נלך למוסד ון ליר למסיבת העתונאים. כל ראש צוות יציג את הפרק שלו. נעשה הכנות ביום שני בבוקר. יחולקו לעתונאים התמצית, הטבלאות על הצעדים הקונקרטיים, וכן המבוא.

מר אלגרבלוי מסר פרטים על הדברים שכל אחד צריך לשלוח. מר גבאי שאל - מה לגבי ההסתייגויות? הוא הדגיש כי יש לו הסתייגות וביקש להציג אותה. הוא יכין נוסח.

פרופ' טרכטנברג נעל את הישיבה.

רשמה : יעל עטיה